

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Ludgardisschool te Antwerpen

Hoofdstructuur so

	Pedagogisch geheel	127481 - 127472
	Instellingsnummer	127481
	Instelling	Sint-Ludgardisschool
directeur		Herman VERCAMMEN
adres		Maarschalk Gérardstraat 18 - 2000 ANTWERPEN 1
telefoon		03-233.93.20
fax		03-233.83.96
e-mail		herman.vercammen@stludgardisantwstad.be
website/URL		http://www.stludgardisantwstad.be
	Bestuur van de instelling	962894 - VZW Sint-Ludgardisschool Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Maarschalk Gérardstraat 18 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	113019 - SGKSO Onze-Lieve-Vrouw-van- Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Nieuwstraat 94 - 2000 ANTWERPEN 1
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	"14/03/2011,15/03/2011,16/03/2011, 17/03/2011"
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	06/05/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Henri Christiaen
	Teamleden	Etienne Gielen Walter Van den Brandt Vinciane Vanderheyde

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
4.1 Engels in de tweede en de derde graad TSO Handel en Techniek-wetenschappen ..	8
4.2 Economie in de tweede graad ASO Economie en in de derde graad Economie- moderne talen en Economie-wiskunde	9
4.3 Frans en Engels in de derde graad ASO van de pool moderne talen	11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
5.1 Personeelsbeheer	13
5.2 Professionalisering	13
5.3 Materieel beleid	13
5.4 Welzijn	13
5.5 Curriculum	13
5.6 Begeleiding	13
5.7 Evaluatie	15
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	18
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	19
7.1 Wat doet de school goed?	19
7.2 Wat kan de school verbeteren?	19
7.3 Wat moet de school verbeteren?	20
8. ADVIES	21
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het studierendement van de school is hoog, wat blijkt uit het percentage A -attesteringen. Het gunstige leer- en leefklimaat en de kansrijke leerlingenpopulatie spelen hier ongetwijfeld mee (socio-economisch beschermd milieu). Het aantal zittenblijvers beloopt zeven procent van de leerlingenpopulatie.² De schoolse achterstand is het grootst in het technisch secundair onderwijs (Handel). De meeste leerlingen stromen door in de eigen school. Ook worden ze tijdig naar een passende studierichting geïntendeerd, hoewel de adviezen van de klassenraad niet steeds worden gevolgd door de ouders.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs van de onderzochte vakken voldoende vanuit de eindtermen en leerplandoelstellingen wordt ingevuld. Het studiepeil is hierbij goed. Globaal bekeken, wordt er behoorlijk leerplangericht gewerkt, waarbij het activerend en vaardigheidsgericht onderwijs vak- en leraarafhankelijk verlopen. De leerinhouden worden op een voldoende niveau van kennis, inzicht en toepassing aangebracht. Niettemin is er in een aantal vakken nog een groeimarge m.b.t. het competentiegericht werken en het gebruik van eigentijdse leermiddelen.

Gegeven de ICT-vereisten in de leerplannen wordt er bewust geïnvesteerd in het informaticapark en de multimediale apparatuur. Wel is het geen traditie meer om te investeren in informatie- en documentatiepunten met leerplanondersteunende tijdschriften en didactische naslagwerken.

De leraren zijn sterk geëngageerd op schoolniveau, tonen een reële pedagogische bekommernis en handelen vakdeskundig. Toch stellen er zich een aantal reële uitdagingen die binnen het gevoerde onderwijskundig beleid een oplossing verdienen. Zo treden er verschillen in de ontwikkelingsdynamiek en in de kwaliteit van de werking tussen de vakgroepen op. In essentie slaat dat op de integratie van ICT, de toepassing van leerprocesgerichte evaluatie en de nascholingsgraad. Hoewel de schoolleiding de deskundigheidsbevordering³ in ruime mate faciliteert, kunnen de nascholingsinspanningen m.b.t. de onderzoekscompetentie nog opgevijseld worden. Daarnaast is een inhaalbeweging nodig voor de organisatorische en inhoudelijke invulling van het pooldenken. Een gedeelde visie en traject zijn op schoolniveau vooralsnog niet ontwikkeld. Nochtans kunnen sommige vakgroepen hier een voortrekkersrol vervullen. Verder is er een te geringe gelijkgerichtheid wat de evaluatie van de vakgebonden attitudes betreft, idem dito wat betreft de wisselwerking tussen de leerbegeleiding en de integratie van leren leren in de klaspraktijk. Tenslotte is het nog geen routine dat de vakgroepen, met het oog op een effectievere werking, schriftelijke afspraken⁴, prioriteiten en verbeterpunten hanteren. De vakdossiers bevatten nochtans interessante aangrijpingspunten.

De aandacht voor een correct (schriftelijk) taalgebruik bij de leerlingen is beperkt. De agenda's, cursussen, taken en toetsen worden sporadisch op taal nagekeken. Belangrijk is wel dat het accent momenteel wordt gelegd op het werken aan de toegankelijkheid van het taalgebruik in de toetsen en examens. Daarbij is er nog een groeimarge voor het werken aan het taalgericht zaakvakonderwijs en aan de communicatie op school. De doelen en acties van de schoolleiding en leraren voor de moderne vreemde talen worden nog niet echt gerelateerd aan het talenbeleid (zie verder - 6 Algemeen beleid). Het draagvlak is beperkt en er is behoefte aan professionalisering.

² Individueel rapport gewoon secundair onderwijs: 44 zittenblijvers op een totaal aantal leerlingen van 650 (2009-2010).

³ Het nascholingsaanbod sluit aan bij de onderwijskundige prioriteiten, i.c. werkvormen, evaluatie, coöperatief leren, werken in een open leercentrum, enz.

⁴ De vakgroepen worden aangestuurd tot het maken van afspraken (nota directie 27/01/2009).

De school hanteert een zorgvuldige administratieve afwikkeling van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Hierbij wordt de regelgeving gerespecteerd. De evaluatie is doorgaans van een voldoende niveau, leerplangericht en spoort met de lesactiviteit. De leerlingen krijgen geregeld feedback bij de opdrachten en toepassingen. Toch zijn er een aantal specifieke werkpunten voor de taalvaardigheden. Inzonderheid gaat het over de toetsing in situationele contexten en over de transparantie van de beoordeling.

Een zwaar minpunt is het hergebruik van dezelfde examenopgaven en dat in verschillende vakdomeinen! De schoolbrede aandacht voor de attituderapportering werkt informatieverruimend, terwijl diagnostische en remediërende rapportcommentaren vak- en leraargebonden voorkomen.

Er is een goed gestructureerd zorgbeleid waarbij vooral de studiebegeleiding een ankerpunt is. Men kent zijn leerlingen qua prestaties, studiehouding en inzet. Een opportuniteit dient zich aan met het digitale leerlingenvolgsysteem in termen van efficiënte informatiegaring en -rapportering. Zodoende kunnen de effecten van de leerbegeleiding in kaart worden gebracht. De ondersteuning van het studiekeuzeproces van de leerlingen verloopt gericht en de loopbaanbegeleiding voor de laatstejaars is goed uitgebouwd.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Frans

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 2 ASO Economie

Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen

Graad 2 TSO Handel

Graad 3 ASO Economie-moderne talen

Graad 3 ASO Economie-wiskunde

Graad 3 ASO Latijn-moderne talen

Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen

Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde

Graad 3 TSO Techniek-wetenschappen

Graad 3 TSO Handel

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Fusie door afsplitsing.
- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Sterke verjonging van het lerarenkorps.
- Stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Lokalen nood.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Engels in de tweede en de derde graad TSO Handel en Techniek-wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen voor Engels worden in de tweede graad (leerplan D/2002/0279/006) en in de derde graad tso (leerplannen D/2004/0279/054 en D/2004/0279/056) in voldoende mate gerealiseerd. De praktische taalvaardigheden met de taalkennis in een ondersteunende functie, vormen het vertrekpunt van het curriculum.
- De resultaten voor het vak zijn goed en er komen geen opvallende tekorten voor. De vakgroep tracht de leerlingen te boeien voor het Engels taalgebruik door het integreren van interactieve werkvormen en taaltaken die op communicatie zijn gericht. De leerlingen vertonen dan meestal ook de nodige interesse en motivatie. Alleen in bepaalde klassen van de tweede graad verloopt het lesgebeuren soms moeizaam en ligt het leerrendement behoorlijk laag.
- Door een doordachte keuze van leerboeken wordt in de derde graad aansluiting gezocht bij de studierichting en bij de mogelijke latere beroepspraktijk van de leerlingen. Naar volgende schooljaar toe voorziet de vakgroep in een bijsturing van het wat verouderd en vrij klassiek leermateriaal in de tweede graad. De planningsdocumenten getuigen er van een vrij eenzijdig vasthouden aan het leerboek met een eerder beperkte aandacht voor actuele geschreven of audiovisuele informatiebronnen.
- De vakgroep respecteert de visie van het leerplan en streeft een pragmatische invulling na. De ontwikkeling van de taalvaardigheden wordt over het algemeen als de belangrijkste component beschouwd en alle vaardigheden komen in voldoende mate en evenwichtig aan bod. Daarnaast komt in de derde graad de geïntegreerde benadering van de vaardigheden voldoende tot zijn recht. Er wordt voldoende aandacht besteed aan de interculturele component en aan de vakoverschrijdende eindtermen.
- De leerlingenevaluatie vormt een afspiegeling van de leersituatie. Zoals het leerplan voorschrijft, wordt minimum 60 procent van de evaluatiecijfers toegekend aan de beheersing van de taalvaardigheden. Voor het dagelijks werk staat de formatieve toetsing centraal. De summatieve toetsing oogt over het algemeen weinig dynamisch. Woordenschat en grammatica worden te zelden in situationele contexten bevraagd. Het occasioneel hergebruik van examenopgaven getuigt van weinig creativiteit en ondermijnt de betrouwbaarheid van de evaluatie.
- Terwijl de groei naar meer leerautonomie en zelfstandig werken vrij goed ontwikkeld zijn in de derde graad, behoren zelf- en peerevaluatie zelden tot de evaluatiepraktijk. Rond de evaluatie van vakgebonden attitudes, die een onderdeel vormen van de evaluatie van het dagelijks werk, zijn nog weinig afspraken gemaakt en het vakgebonden karakter ervan ontbreekt soms.

- Het onderwijsleerproces wordt meestal voldoende ondersteund door de leraars. Leerlingen met geattesteerde leermoeilijkheden kunnen terugvallen op de nodige begeleidende maatregelen. Leer- en communicatiestrategieën worden echter nog onvoldoende aangewend. Een groeipatroon voor het gradueel opbouwen van de moeilijkheidsgraad van de taalvaardigheden is slechts beperkt ontwikkeld. Ook over de hieraan gekoppelde evaluatiecriteria zijn weinig leerjaaroverschrijdende afspraken gemaakt. De aandacht voor taalcorrectheid, het verbeteren van taken en toetsen, en de (zelf)reflectie hierover is eerder beperkt.
- In de studierichting Handel wordt via het project minionderneming de nodige aandacht besteed aan de aansluiting van het Engels bij het specifieke beroepenveld. In de studierichting Techniek-wetenschappen echter vormen de moderne vreemde talen geen wezenlijk onderdeel van de geïntegreerde proef. Een schoolbrede visie op deze proef ontbreekt en de integratiegedachte van de vakken en vormingscomponenten van de studierichting wordt onvoldoende nageleefd.
- De taalklassen zijn behoorlijk uitgerust met ondersteunend materiaal. De integratie van ICT is echter vrij bescheiden. Onder meer als gevolg hiervan blijven kansen tot ontdekkend leren, het verwerven en verwerken van informatie, begeleid zelfstandig leren of binnenklasdifferentiatie onderbenut.

4.2 Economie in de tweede graad ASO Economie en in de derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- Er is een gerichte leerplanrealisering gestoeld op een reële taakbekommernis, op vakkennis en op inzicht in het leerplanconcept. De theoretische referentiekaders worden behoorlijk verkend en gelinkt aan projectwerking en actualisering. De economische analyses vertrekken van concrete contexten en economische vraagstukken.
- De hedendaagse ontwikkelingen binnen het vakdomein worden adequaat opgevolgd. In de klaspraktijk slaagt men erin om leerinhouden, media en gevarieerde werkvormen met elkaar te verbinden. Hierbij lijkt het erop dat het lesbord als didactisch hulpmiddel wordt onderbenut.
- Door het projectonderwijs ontstaat bovendien een krachtige leeromgeving, waarbij de leerlingen worden uitgedaagd om probleemoplossend te werken. Deze leerprocessen bevorderen de intrinsieke motivatie en scherpen specifieke inzichten en vaardigheden aan.
- Zowel in de tweede als in de derde graad slaagt men erin om stapsgewijs bij de leerlingen een dispositie tot economische bedachtzaamheid bij te brengen. Kortom, men leert de leerlingen nadenken en redeneren over economische verschijnselen en mechanismen. Iets moeizamer verlopen het verwerven en vooral het toepassen van een verankerd begrippenrepertoire.
- De algemene vorming en de sociale finaliteit van het vak economie komt voldoende aan bod via de maatschappelijke en ethische thema's. De systematische toepassing van het actualiteitsprincipe zit momenteel in een groeifase. Concreet komt het hierop neer dat de actualiteitstest aanwijzingen opleverden over de belangstellingsgraad van de leerlingen. Momenteel beraadt het lerarenteam zich over een geschikte manier om de brede socio-economische actualiteit beklijvend in te passen in de klaspraktijk.

- In het luik bedrijfswetenschappen komen de verschillende dimensies - de onderneming en het ondernemen - vrij evenwichtig aan bod. Ook worden specifieke items gelinkt aan de projecten (bedrijfseconomische simulaties). De leerplangerichtheid komt hier tot uiting door een zorgvuldige afstemming van de leerplandoelstellingen op de bedrijfssimulaties. Via extra opdrachten wordt de relatie met de leerplanonderdelen bewaakt (o.a. het ondernemingsplan en de organisatiestructuur).
- Sterke punten van het (bedrijfs)economische onderwijs zijn enerzijds de activerende werkvormen, het zelfsturend leren, het groepswork en het eigenhandig voorbereiden en presenteren van lesthema's en anderzijds het computerondersteunend en ICT-onderwijs.
- Met betrekking tot de grafische analyse en wiskundige invulling worden de leerlingen soms te weinig uitgedaagd (vooral in de derde graad). De steeds terugkerende eerstegraadsvergelijkingen bij evenwichtssituaties illustreren deze vaststelling.
- In de twee graad is men nog niet zover om de leerlingen voor een gegeven of zelfgekozen onderwerp onderzoeksvragen te laten formuleren (SET17 - D/2006/0279/050). Doorheen de behandeling van de leerstof krijgen bepaalde deelaspecten van de onderzoekscompetentie wel aandacht (o.a. met behulp van ICT informatie selecteren, ordenen en bewerken; uitkomsten formuleren en interpreteren). In de derde graad zet dit proces zich gestaag verder. In het eindjaar zit in de ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden nog een behoorlijke groeimarge (SETS 16, 17 en 18 - Leerplan D/2006/0279/050 - 051). Het project 'Wij stellen ons land voor' inhakend op het thema 'Internationale economische betrekkingen' - kan nog niet bestempeld worden als een volwaardig onderzoeksproject. Het biedt niettemin interessante opportuniteiten en invalshoeken in relatie tot een integraal onderzoeksproject.
- De leraren etaleren een opvoedkundige bekommernis: individuele ondersteuning tijdens het lesgebeuren, extra oefeningen en bijwerkpakketten. De aanvullende notities bij de leerboeken zijn goed gestructureerd.
- De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. De examenvragen zijn inhoudsrelevant, evenwichtig verspreid over de behandelde leerstof en behoorlijk geformuleerd. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd (steekproef). De toets- en examenvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt. Enigszins in tegenstelling met het dagelijks werk komt de toepassing van de actualiteit in de derde graad minder aan bod (zie boven). Daarnaast is het verrijkend dat er een examen op computer is. Een minpunt is het hergebruik van bepaalde examenvragen in twee opeenvolgende schooljaren. Het hoeft geen betoog dat hierdoor de betrouwbaarheid (objectiviteit) kan doorkruist worden. Daarentegen worden de mondelinge examens op een betrouwbare wijze georganiseerd (a-selectie trekking, bondige schriftelijke neerslag van de antwoorden en zorgvuldige correctie).
- Globaal bekeken, overstijgt de evaluatie het loutere reproductieve. Bij de groepsworken en het projectonderwijs worden alternatieve evaluatievormen toegepast (peer- en zelfevaluatie). De leerlingenprestaties bij het projectwerk worden adequaat in kaart gebracht.
- Doorheen de jaren heeft de vakgroepwerking zonder meer aan kwaliteit gewonnen. De verslagen zijn meer gestoffeerd. Wel ontbreken nog afspraken over de opvolging ervan (handig om de vakgroep op koers te houden).
- De lessen worden regelmatig in de agenda's ingeschreven. Men heeft wel te weinig oog voor een duidelijke uitwerking van de onderwerpen; vooral bij het projectwerk ontbreekt dit. Daarnaast worden de agenda's en cursussen zelden op taal verbeterd.

4.3 Frans en Engels in de derde graad ASO van de pool moderne talen

- De leerplandoelstellingen voor de basisvorming en het specifiek gedeelte worden voor het vak Frans en Engels voldoende gerealiseerd in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde van de derde graad.
- De resultaten zijn behoorlijk. Afgezet tegen het consistente aantal verwerkingsopdrachten van een goed niveau, betekent dit dat de leerlingen doorgaans een goed studiepeil bereiken.
- Sinds vorig schooljaar onderneemt de vakgroep moderne talen stappen om het profiel van de studierichtingen met pool moderne talen beter af te stemmen op de leerplannen. De positieve weerslag van deze inspanningen komt nu duidelijk tot uiting, al zijn er nog een aantal hiaten in de leerplanrealisatie.
- Globaal biedt het onderwijs een intensieve training om de vijf taalvaardigheden te verwerven. Tekstsoorten en taaltaken worden voldoende gevarieerd en beantwoorden aan de eisen van het leerplan. De luistervaardigheidstraining wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. Voor de receptieve vaardigheden komen prescriptieve en argumentatieve teksten iets minder aan bod in beide talen. Voor Frans kon de vakgroep niet aantonen dat de eindtermen 20 (een mening of conclusie formuleren), 24 (telefoneren) worden behandeld. Bij de schrijfvaardigheid gaat er weinig aandacht naar de eindtermen 33 (een verslag schrijven) en 34 een formele en informele brief, e-mail of nota schrijven (Leerplan D/2006/0279/005). De leerplanrealisatie voor Engels vertoont ook nog enkele hiaten: de eindtermen 21 (mondeling verslag uitbrengen), 24 (telefoneren) en 33 (een verslag schrijven) worden niet of beperkt behandeld (Leerplan D/2006/0279/041).
- Het specifiek gedeelte wordt enerzijds gerealiseerd door de leerlingen nog meer gelegenheid te bieden om vaardigheden te oefenen. Verder wordt het vooral gerealiseerd via taaloverschrijdende onderzoeksopdrachten Frans-Engels, waarbij leerlingen de onderzoekscompetentie verwerven en werken aan een aantal doelstellingen binnen het domein 'Taal en cultuur' (vooral SET 8). Van het eerste leerjaar van de derde graad naar het tweede leerjaar werd een leerlijn ingebouwd. De leerlingen volgen, in het tweede leerjaar van de derde graad, een stappenplan, stellen onderzoeksvragen en houden een logboek bij. De evaluatie van de opdrachten is zowel product- als procesgericht.
- De culturele component van het leerplan krijgt voorts aandacht door het gebruik van beeldmateriaal (internet, film en televisie-uitzendingen), de studiereizen en de algemeen hoge actualiteitswaarde van de gekozen onderwerpen en het lesmateriaal.
- De domeinen 'Taal en communicatie' en 'Taal als systeem' komt veeleer beperkt aan bod. Men schenkt niet voldoende aandacht aan genreconventies en deze dienen ook nog niet als criteria voor taakspecifieke schrijf- en spreekopdrachten (SET 10). Zo kunnen de leerlingen niet erg gericht werken en kan er minder zinvol geremedieerd worden. Specifieke leerstrategieën voor het verwerven van taalvaardigheid komen vooral aan bod bij de receptieve vaardigheden en minder bij de productieve vaardigheden (SET 11-12). Het is een blijvend aandachtspunt voor de vakgroep om voldoende vanuit theoretische referentiekaders te werken zowel bij de onderzoeksopdrachten (SET 16-17-18) als in het algemeen bij het werken aan de specifieke eindtermen van het leerplan (SET 1 tot 15). De seminars in de vrije ruime werken ondersteunend voor de realisatie van het specifieke gedeelte.
- De infrastructuur en uitrusting voldoen globaal. Leraarafhankelijk wordt ICT in het leerproces geïntegreerd.

- De evaluatie is globaal representatief, maar vertoont dezelfde hiaten als de lespraktijk. De vraagstelling is doorgaans valide. De vakgroep heeft duidelijk geopteerd voor een procesgerichte evaluatie door een 60-40 verhouding te hanteren voor de evaluatie van respectievelijk het dagelijks werk en de examens. De transparantie van de scoring in de toetsen, examens en opdrachten is voor verbetering vatbaar. Leraarafhankelijk gebruikt men scorewijzers met criteria voor het gericht evalueren van spreek- en schrijfvaardigheid. Vakgerelateerde attitudinale eindtermen worden beoordeeld. De vakgroep draagt ook bij tot het attituderapport op schoolniveau. Leraarafhankelijk zijn de rapportcommentaren ook ondersteunend voor het leerproces van de leerlingen.
- De leerlingen worden goed begeleid. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer en met activerende didactische werkvormen die het competentiegericht onderwijs versterken. Leerlingen leren zelfstandig werken. Zelfevaluatie als leerstrategie vindt steeds meer ingang o.a. via het gebruik van portefeuilles en ondersteunende compendia. Bij problemen kunnen de leerlingen steeds rekenen op de hulp van de vakleraar. Er is doorgaans aandacht voor differentiatie. Toetsen en opdrachten worden nog te beperkt formatief gebruikt als middel om te leren uit de fouten.
- Er is een grote ontwikkelingsdynamiek. De vakgroepwerking wordt aangewend als hefboom voor kwaliteitsverbetering. De meeste leraren zijn goed op de hoogte van de recente ontwikkelingen in de leerplannen en nemen initiatieven om ze te vertalen naar de onderwijspraktijk. De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan deskundigheidsontwikkeling door nascholingen te volgen en de nieuwe inzichten te multipliceren. Deze initiatieven leiden doorgaans tot verbetering van de onderwijs- en evaluatiepraktijk. De vakgroep reflecteert over de eigen werking. In het prioriteren en faseren van verbeterpunten en acties is er nog een groeimarge.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Deskundigheidsbevordering

Inbreuken tegen de regelgeving

- De vaststelling van het nascholingsbeleid wordt niet geadviseerd door de schoolraad. (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 19).⁵
- Daarnaast wordt het nascholingsplan niet goedgekeurd op de ondernemingsraad (Decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs (08 mei 2009 - art. 8) en Decreet tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs (05 april 1995 - art. 32 - 7 °).

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school roept in haar schoolwerkplan op tot een breed zorgbeleid. De studiebegeleiding krijgt hierbij een belangrijke plaats toebedeeld. Voor de drie graden werden diverse initiatieven uitgewerkt om de leerlingen te begeleiden.
- De resultaten, de studiehouding en de inzet van de leerlingen worden goed opgevolgd door het schoolteam. De vakleraar fungeert als eerste contactpersoon voor vakspecifieke moeilijkheden. De klastitularis krijgt een centrale rol toebedeeld, zowel voor de socio-emotionele begeleiding als voor het bespeuren van leerproblemen.

⁵ Het schoolwerkplan werd tevens niet aan de schoolraad voorgelegd voor overleg (artikel 21,1°c).

- Het centraliseren van de verzamelde gegevens is in handen van de graadcoördinatoren. Zij volgen tevens de suggesties van de klassenraden inzake studiebegeleiding op. De school heeft dit schooljaar een digitaal leerlingvolgsysteem in gebruik genomen om de toegankelijkheid en de bundeling van de informatie te verbeteren.
- Indien nodig worden de leerlingen een bepaalde tijd begeleid door een mentor. Mentorlessen proberen ondersteuning te bieden op studievlak: motivatie, inzicht, planning, studiemethode. Bijzondere aandacht gaat uit naar taalondersteuning voor taalzwakke leerlingen. Daarnaast kunnen de leerlingen van de eerste graad inhaallessen volgen voor Nederlands, Frans en wiskunde.
- De wisselwerking tussen de leerbegeleiding en de integratie van het leren leren in de lespraktijk is nog divers. Op schoolniveau zijn hiervoor geen gelijkgerichte afspraken en niet alle vakgroepen hebben hiervoor de nodige stappen genomen.
- Leerlingen met leerstoornissen kunnen terugvallen op de nodige ondersteunende maatregelen. In sommige gevallen wordt een individueel handelingsplan opgesteld. Omdat het aantal zorgvragen toeneemt, voorziet de school in een verdere kennisverruiming over leerzorg.
- Het schoolbeleid heeft de voorbije schooljaren het hanteren van activerende en leerlinggerichte werkvormen gestimuleerd. Hiervoor werden onder meer navormingen rond ICT-integratie en competentiegericht leren georganiseerd. Vak- en leraargebonden zijn de resultaten hiervan zichtbaar in de onderwijspraktijk en wordt het pedagogisch-didactisch klimaat gestimuleerd.
- Terwijl de remediëring voor de leerlingen voldoende is uitgebouwd, gaat er slechts beperkte aandacht uit naar binnenklasdifferentiatie en werkvormen waarbij de sterkere leerlingen worden uitgedaagd.
- De aandacht voor een correct (schriftelijk) taalgebruik bij de leerlingen is beperkt. De leerlingen worden zelden aangezet om te reflecteren over hun taalgebruik. De taalproducten van de leerlingen (agenda, cursus, taken en toetsen) worden zelden op taal gecorrigeerd.
- De effecten van de initiatieven rond leerbegeleiding worden slechts summier in kaart gebracht. Zelfevaluatie ervan gebeurt eerder impliciet. Aan de leerlingen wordt wel regelmatig feedback gevraagd. Bijsturingen van het begeleidingsaanbod zijn eerder beperkt.
- Een recente impuls voor de leerbegeleiding komt vanuit het talenbeleid dat geïntegreerd wordt in het schoolbrede zorgbeleid en het GOK-beleid. Een eerste door het lerarenteam gedragen actiepoint is om het taalgebruik in toetsen en examens toegankelijk te maken voor leerlingen. Anderstalige leerlingen krijgen ondersteuning via inhaallessen. Er zijn ook al een aantal bruggen geslagen tussen het vak Nederlands en de zaakvakken. Hierbij vervullen de leraren Nederlands een ondersteunende rol voor de productieve taalvaardigheid van de leerlingen.

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De ondersteuning van het studiekeuzeproces van de leerlingen ligt vooral in de handen van de graadcoördinatoren. Zij zetten een aantal initiatieven op om de leerlingen en hun ouders te informeren over de studiemogelijkheden.
- In de eerste graad wordt de assertiviteit van de leerlingen en het leren kiezen gestimuleerd via de lessen Leefsleutels. Op het einde van de eerste en van de tweede graad informeert de graadcoördinator de leerlingen over hun verdere studiemogelijkheden. Het ingevulde voorkeuzeformulier wordt ter advies voorgelegd aan de klassenraad.
- Bij de deliberatie krijgt de studieloopbaanbegeleiding vorm door de aandacht voor een correcte attestering en een degelijk advies bij de studiekeuze. Tevens volgt een bespreking met de ouders. De adviezen worden echter niet goed opgevolgd, wat regelmatig de oorzaak vormt voor knelpunten. Een tussentijdse verandering van studierichting biedt dan soms een oplossing.
- Voor de neveninstromers en voor de leerlingen die een eerder ongewone studiekeuze maken worden bijwerkpakketten voorzien. Ook vakantietaken staan in het teken van preventieve bijsturingen.
- Voor de laatstejaars beschikt de school over een gestructureerd en uitgebreid aanbod om de stap naar het voortgezet onderwijs te begeleiden. De leerlingen worden onder meer in contact gebracht met ervaringsdeskundigen, zoals oud-leerlingen en mensen uit het bedrijfsleven.
- De samenwerking met en de ondersteuning door het CLB wordt door de schoolmedewerkers erg gewaardeerd. Het CLB is dan ook vlot bereikbaar en aanspreekbaar. De genomen acties rond de begeleiding van de studiekeuze worden mee begeleid en gestuurd.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- Op schoolniveau is het administratieve luik van de leerlingenevaluatie adequaat georganiseerd. De klassenraden hanteren duidelijke en eenvoudige deliberatieprincipes, waarbij de cijfermatige benadering niet determinerend is.
- Er is een uitgewerkte visie op evaluatie passend binnen de onderwijskundige prioriteiten. Naast het evalueren als een leerproces, legt de schoolleiding sterk de nadruk op de kwaliteitseisen (validiteit, betrouwbaarheid, transparantie, enz.).⁶ Daarbij circuleren tal van uitgewerkte teksten en nota's voor een eigentijdse invulling van de leerlingenevaluatie. Zodoende kunnen de vakgroepen terugvallen op brede en relevante informatie om hun evaluatiepraktijk bij te sturen en te verfijnen. Dé uitdaging ligt vooral in de doorwerking in de klaspraktijk. Zo wordt de evaluatie nog te weinig aangewend om het onderwijsleerproces op te volgen en zo nodig bij te sturen. Daarenboven doorkruist het hergebruik van examenvragen de betrouwbaarheid van de evaluatie.

⁶ Via het gerichte nascholingsaanbod en de personeelsvergaderingen.

- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplanvereisten is voldoende. De lacunes slaan voornamelijk op de inhoudelijke aspecten en op de toepassing van alternatieve evaluatievormen, zoals zelf- en peerevaluatie. Afhankelijk van het vak treden hier wel uiteenlopende snelheden op.
- Aansluitend op de vaststellingen i.v.m. de onderzoekscompetentie is er nog geen evaluatieconcept op schoolniveau ontwikkeld i.s.m. de vakgroepen.
- In de geïnspecteerde vakdomeinen zijn er leraargebonden verschillen in de frequentie van de beoordeling van het dagelijks werk. De toetsen worden doorgaans klassikaal of individueel besproken en verbeterd. In de geïntegreerde proef en voor de onderwijsprojecten zijn zowel product- als procesevaluatie opgenomen. Voor de examens zijn er duidelijke verwachtingen gecommuniceerd naar de leerlingen. Een positief punt is het gezamenlijk opstellen van de examens.

5.7.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De afspraken i.v.m. de rapportering zijn schriftelijk vastgelegd en worden helder gecommuniceerd naar de leraren en het ondersteunend personeel. Verschillende documenten worden hiervoor gebruikt, zoals het schoolreglement, het vademecum en de specifieke nota's.
- De school hanteert een transparante puntenverdeling tussen het dagelijks werk en de examens (een groter gewicht naarmate de graad). In het schoolreglement wordt uitvoerig aandacht geschonken aan de puntenverhouding voor de taalvakken (in het teken van de competentiegerichte benadering van het taalonderwijs, dat aansluit bij de leerplanvisie). In de evaluatiepraktijk knoopt de invulling van de evaluatie in de eerste graad echter nog niet helemaal aan bij deze puntenverhouding.
- De rapportering van de leerlingenprestaties is overzichtelijk. Er wordt doorgaans frequent gerapporteerd. Het formatieve karakter van de evaluatie wordt bewaakt (zie boven). Naast de maandrapporten wordt een overzichtelijke stand van zaken geschetst via het synthesesrapport.

- De digitale rapporten zijn ingevoerd met het oog op een doelmatige rapportering en communicatie over de leerprestaties. De nog uit te werken link met het leerlingenvolgsysteem zal de informatiewaarde ervan verhogen (zie ook 5.6.2 Leerbegeleiding).
- De vakcommentaren zijn meestal in ondersteunende zin geformuleerd en spelen in op studie-inzet en algemene houding. Scherpe diagnoses van zwakke resultaten en concrete remediëringscommentaren zijn evenwel leraargebonden.
- Er is een schoolbrede aandacht om over attitudes te rapporteren (tweemaal per jaar). Het evaluatierapport is een waardevolle verruiming van het cijferrapport. De doordachte aanpak blijkt uit de differentiëring per graad (verschillen in de geselecteerde attitudes). Daarnaast wordt voor alle vakken tevens attitudecijfers gegeven en verrekend (tussen de 10 % en 20 % van de jaarwerkcijfers). Een gelijkgerichte visie en aanpak door de vakgroepen hiervan staat nog in een beginfase.
- De deliberaties verlopen zorgvuldig en toekomstgericht. De leraren kunnen daarbij terugvallen op ondersteunende informatie vanuit de schoolleiding. De rapportering over de eindresultaten verloopt volledig. De processen-verbaal en de notulen van de delibererende klassenraden zijn zorgvuldig opgesteld. De B- en C-attesten worden gemotiveerd, inclusief de zeer sporadisch uitgestelde beslissingen. De regelgeving vervat in de omzendbrief SO 64 ⁷ wordt gerespecteerd. Dat geldt eveneens voor de synthese van de elementen die aanleiding hebben gegeven tot de eindbeslissingen en voor de vakantietaken die geen sanctionerend karakter hebben.
- De rapportering over de geïntegreerde proeven en de onderwijsprojecten verloopt gericht en zorgvuldig. De rapportcommentaren voor de geïntegreerde proef zijn inhoudsrelevant en goed gestoffeerd via de tussentijdse beoordelingen.

⁷ Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs (25 juni 1999).

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het schoolbeleid is dynamisch en stoelt op een duidelijke visie over opvoeding en onderwijs. Er zijn uitgewerkte beleidsnota's met prioriteiten en werkpunten. Het jaarlijks herwerkte schoolwerkplan is een sleuteldocument en bevat de pijlers van het schoolproject SLS-Antwerpen Stad.
- De pedagogische eenheid wordt als een troef in de omgeving uitgespeeld. Er is een sterke profilering o.a. via de brede harmonische vorming en een dito identiteitsbewustzijn bij het personeel.
- De afgelijnde taakverdeling tussen beide directies is complementair. De onderlinge samenwerking is ontegensprekelijk constructief. Daarnaast is er een functioneel middenkader waarin de coördinatoren per graad een kernrol spelen.
- In de scholen heerst een participatief klimaat geïnspireerd door een democratisch schoolleiderschap bij beide directies. Dat versterkt de saamenhorigheid en de collegialiteit bij het personeel. In mindere mate geldt dat voor de gelijkgerichtheid t.a.v. bepaalde aspecten van het onderwijskundig domein (zie boven).
- De schoolraad speelt maar ten dele haar decretale rol in het schoolbeleid. Er werd vastgesteld dat de verplichte advies- en overlegmateries niet steeds op de schoolraad worden geagendeerd.
- De representatieve (informele) personeelsraad fungeert als klankbord en denktank voor de schoolleiding. Daarnaast zijn er leerlingenraden en tal van werkgroepen operationeel. De werkgroep 'Didactische vernieuwing' speelt een kernrol in het onderwijskundig beleid, inclusief in de uitwerking van het talenbeleid. De schoolleiding heeft eveneens voorzien in een werkgroep om het talenbeleid te coördineren en aan te sturen.
- Beide directies staan open voor aanwijzingen vanuit externe evaluatie (o.a. de inspectie) en voor kwaliteitszorg. De deelname aan specifieke kwaliteitszorgprojecten illustreren dat, evenals de regelmatige bevestigingen met zelfreflectie over tal van aspecten van de schoolwerking.
- In het schoolbeleid moet tevens rekening gehouden worden met de doorwerking en de impact van het schooloverstijgende overleg op het niveau van de scholengemeenschap. Beide scholen pogen daarin het (moeilijke) evenwicht te vinden met de prioriteiten van de eigen inrichtende macht.
- Aansluitend bij de evoluties die de school doormaakt m.b.t. het GOK-beleid in de eerste graad werd een talenbeleid opgestart. Naar aanleiding van de beginsituatieanalyse in het kader van het GOK-beleid werd een visie ontwikkeld en een beleidsplan opgesteld.
- Er is reeds een doordachte en gestructureerde inspanning geleverd m.b.t. de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De volgende stap is de inventarisatie vanuit de vakken. De aansturing is hier doelgericht.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nihil

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding op schoolniveau.
- De aandacht voor de leerprocesgerichte evaluatie in de derde graad.
- De schoolbrede aandacht voor attituderapportering.
- De leerlingenbetrokkenheid bij het personeel.
- Het leer- en leefklimaat.
- De brede harmonische vorming via de activiteiten.

Wat betreft het algemeen beleid

- De realisering van het schooleigen pedagogisch project.
- De organisatie van de schoolwerking.
- De efficiënte taakverdeling tussen de directies.
- De aandacht voor kwaliteitszorg.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De schoolbrede visie m.b.t. het realiseren van de specifieke eindtermen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor leren leren en leerstrategieën.
- De registratie van de remediëringsinitiatieven en de opvolging van de effecten van de leerbegeleiding.
- De evaluatie op vakniveau (gelijkgerichtheid, geen hernemen examens).
- Het vakoverschrijdend karakter van de geïntegreerde proef.
- De rapportcommentaren voor een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De uitbouw en opvolging van het talenbeleid.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- De besluitvormingsprocedures inzake het nascholingsplan en het schoolwerkplan.
- De goedkeuring van het nascholingsplan door de ondernemingsraad.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Henri Christiaen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Herman Vercammen